

והגדת לבנך

שיעור לתלמידי תיכון

נשאל:

- מדוע ההגדה מספרת דווקא על 4 בנים? למה לא 4 תלמידים? או אולי 4 אחים? תלמידי חכמים? ואולי סתם על 4 אנשים?
- נסו לחשוב על סיפור יציאת מצרים, על משה ופועליו, על המעבר מחרות לעבדות, והמעבר מעבדות לחרות. כמה ממרכיבי הסיפור נמצאים בהגדה המסורתית? (המצב שונה מאד בהגדות הקיבוציות!)
- האם מטרת ליל הסדר היא לקיים שיעור היסטוריה?
- כיצד ליל הסדר מתחבר עם מצוות והגדת לבנך?
- נקרא את הקטע הבא מההגדה, ונבקש לתת את הדעת על המילים המודגשות.

בכל דור ודור חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים. שנאמר: "והגדת לבנך ביום ההוא לאמר, בעבור זה עשה ה' לי בצאתי ממצרים. "לא את אבותינו בלבד גאל הקדוש ברוך הוא, אלא אף אותנו גאל עמהם. שנאמר: "ואותנו הוציא משם למען הביא אותנו לתת לנו את הארץ אשר נשבע לאבותינו."

- כיצד אני, כיום, אחרי אלפי שנים, יכול להרגיש "כאילו" יצאתי ממצרים?
- מה המשמעות של "והגדת לבנך"? איך זה עובד? למה התכוונו עורכי ההגדה?
- נקרא חלק מהעדות של דוד בן-גוריון בפני ועדת האו"ם שחיפשה ב-1947 פתרון למאבקים הלאומיים בפלסטינה ולסיום האלימות הגוברת בין יהודים לערבים. הועדה שמעה את עדותם של מנהיגים יהודים וערבים מהארץ ומהעולם.

"לפני כשלוש מאות שנה הפליגה לעולם החדש אניה ושמה" מייפלאואר. "היה זה מאורע גדול בתולדות אנגליה ואמריקה. אבל תאב אני לדעת, אם יש אנגלי אחד היודע בדיוק אימתני הפליגה אניה זאת; וכמה אמריקאים יודעים זאת; היודעים הם כמה אנשים היו באותה אניה, ומה היה טיבו של הלחם שאכלו בצאתם? והנה לפני יותר משלושת אלפים ושלוש מאות שנה לפני הפלגת" מייפלאואר, "יצאו היהודים ממצרים --- וכל יהודי בעולם, ואף באמריקה וברוסיה הסובייטית --- יודע בדיוק באיזה יום יצאו: בחמישה עשר בניסן; וכולם יודעים בדיוק, איזה לחם אכלו היהודים: מצות, ועד היום הזה אוכלים יהודים בכל העולם כולו מצה בחמשה עשר בניסן, באמריקה, ברוסיה, ובארצות אחרות. ומספרים ביציאת מצרים ובצרות שבאו על היהודים מיום שיצאו לגולה. והם מסיימים בשני מאמרים: השתא עבדי, לשנה הבאה בני חורין. השתא הכא, לשנה הבאה בירושלים, בציון, בארץ ישראל. כך טיבם של

- מה הם ההבדלים בין לימוד היסטוריה לבין שימור זכרון קולקטיבי של עם?
- נחזור לשאלות שפתחנו עימן את השיעור:
 - מדוע ההגדה מספרת דווקא על 4 בנים?
 - האם מטרת ליל הסדר היא לקיים שיעור היסטוריה?
 - כיצד ליל הסדר מתחבר עם מצוות והגדת לבנך?

